

GUIOT

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)
den 28 mars 1996 *

I mål C-272/94,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Tribunal correctionnel i Arlon (Belgien), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga brottmålet mot

Michel Guiot,

Climatec SA, i egenskap av civilrättsligt ansvarig arbetsgivare,

angående tolkningen av artiklarna 59 och 60 i EG-fördraget,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden D.A.O. Edward (referent) samt domarna P. Jann och L. Sevón,

generaladvokat: G. Tesauro,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören H.A. Rühl,

* Rättegångsspråk: franska.

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- Ministère public, genom Philippe Naze, substitut à auditorat du travail vid Tribunal de première instance d'Arlon,

- Belgiens regering, genom administrative chefen Jan Devadder, utrikesministeriet, i egenskap av ombud,

- Tysklands regering, genom Ernst Röder, Ministerialrat, förbundsfinansministeriet för ekonomi, i egenskap av ombud,

- Luxemburgs regering, genom Nicolas Schmit, conseiller de légation de 1re classe, utrikesministeriet, i egenskap av ombud,

- Europeiska gemenskapernas kommission, genom juridiska rådgivarna Marie-José Jonczy och Hélène Michard, båda vid rättstjänsten, i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 28 september 1995 av: Michel Guiot och Climatec SA, företrädna av advokaten André Bosseler, Arlon, Belgiens regering, företrädd av Jan Devadder, Luxemburgs regering, företrädd av advokaten Luc Frieden, Luxemburg, och kommissionen, företrädd av Marie-José Jonczy och Hélène Michard,

och efter att den 26 oktober 1995 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Tribunal correctionnel d'Arlon har genom beslut av den 1 september 1994, som har inkommit till domstolen den 29 september samma år, med stöd av artikel 177 i EG-fördraget ställt en fråga om tolkningen av artiklarna 59 och 60 i detta fördrag.

2 Frågan har uppkommit i ett brottmål mot Michel Guiot i hans egenskap av direktör för det luxemburgska bolaget Climatec SA (nedan kallat "Climatec") och mot Climatec självt i egenskap av civilrättsligt ansvarig arbetsgivare, med anledning av att dessa från mars 1992 till mars 1993 hade underlåtit att enligt belgisk lagstiftning betala avgifter till "timbres-fidélité" (ett bonusbidrag) och "timbres-intempéries" (en bonus vid ledighet på grund av otjänlig väderlek), i samband med att fyra arbetstagare som var anställda av Climatec hade utfört arbete på en byggarbetsplats i Arlon (Belgien). Beloppet uppgår för den omtvistade perioden till 98 153 BFR.

3 Enligt det belgiska kollektivavtalet av den 28 april 1988 (nedan kallat "kollektivavtalet") — som ingåtts i commission paritaire de la construction (nedan kallad "commission paritaire") beträffande "timbres-fidélité" och "timbres-intempéries", och som har allmän giltighet genom en kunglig föreskrift av den 15 juni 1988 (*Moniteur belge* av den 7 juli 1988, s. 9897) — omfattas de fyra arbetstagarna som utfört arbete i Belgien av systemet med "timbres-fidélité" och "timbres-intempéries".

4 Enligt artikel 2 i kollektivavtalet skall samtliga företag som tillhör commission paritaire inbetala total avgift om 9,12 procent till "fonds de sécurité d'existence des ouvriers de la construction" (nedan kallad "fonden"), varav 9 procent avser finansieringen av "timbres-fidélité" till förmån för sina arbetstagare och 0,12 procent för

att täcka förvaltningskostnaderna. Enligt artikel 3 i kollektivavtalet är vissa kategorier av företag vidare skyldiga att inbetala en total avgift om 2,1 procent till fonden, varav 2 procent avser finansieringen av "timbres-intempéries" för deras arbetstagare och 0,10 procent för att täcka förvaltningskostnaderna. Enligt artikel 4 nr 1 i kollektivavtalet beräknas dessa avgifter på grundval av "100 procent av arbetstagarens bruttolön".

- 5 I Storhertigdömet Luxemburg skall Climatec för övrigt betala två olika typer av sociala avgifter för alla arbetstagare i företaget, inbegripet arbetstagare som arbetar tillfälligt i en annan medlemsstat.

- 6 Inledningsvis föreskrivs i artikel 1 i lag av den 28 januari 1971 om beviljande av kompensationslön för arbetslöshet på grund av viss vinterväderlek (*Mémorial A*, 1971, s. 36) att arbetstagare inom byggnadssektorn har rätt till kompensationslön vid arbetslöshet till följd av väderleken under perioden mellan den 16 november och den 31 mars. Enligt artikel 13 kan denna kompensationslön erhållas såväl för enstaka timmar som för hela dagar av arbetslöshet. Enligt artikel 15 uppgår bruttolöppet per timme vanligtvis till 80 procent av arbetstagarens normala bruttolön per timme.

- 7 Vidare föreskrivs i storhertigdömets förordning av den 21 juli 1989 om allmän giltighet av tillägg 14 och 15 till det kollektivavtal som ingåtts inom byggnadssektorn mellan å ena sidan Fédération des entrepreneurs de nationalité luxembourgeoise och Groupement des entrepreneurs du bâtiment et des travaux publics, och å andra sidan fackföreningarna Confédération luxembourgeoise des syndicats chrétiens och Confédération syndicale indépendante (*Mémorial A*, 1989, s. 975), att arbetsgivaren från och med den 1 januari 1989 är skyldig att vid årets slut utbetala en bonus om 3 procent av bruttolönen. Från och med den 1 januari 1993 har detta bidrag höjts till 4 procent av bruttolönen genom artikel 18 i och bilaga IV till storhertigdömets förordning av den 16 oktober 1993 om allmän giltighet av det kollektivavtal som ingåtts inom byggnadssektorn mellan å ena sidan fackföreningarna

Onofhängege Gewerkschaftsbond Letzebuerg (OGB-L) och Letzebuenger Chreschtliche Gewerkschaftsbond (LCGB) och å andra sidan Groupement des entrepreneurs du bâtiment et des travaux publics och Fédération des entrepreneurs de nationalité luxembourgeoise (*Mémorial A*, 1993, s. 1668). Detta bonus vid årets slut utbetalas i samband med december månads lön, under förutsättning att arbetstagaren har varit anställd i företaget i ett år när bidraget skall erläggas (det vill säga den 31 december). Bidraget kan även reduceras progressivt ända till 100 procent på grund av frånvaro.

8 Eftersom Tribunal correctionnel i Arlon anser att brottmålets utgång beror på tolkningen av fördragets bestämmelser om frihet att tillhandahålla tjänster, har den vilandeförklarat målet och ställt följande fråga till domstolen:

”— Skall artiklarna 7, 7a, 59 och 60 i fördraget om Europeiska unionen tolkas på så sätt att det faktum att en medlemsstat, genom ett kollektivavtal som genom en kunglig förordning har allmän giltighet, förpliktar samtliga företag som i enlighet med friheten att tillhandahålla tjänster utför arbete eller skall utföra arbete på medlemsstatens territorium, att betala arbetsgivaravgifter för ’timbres-fidélité’ och ’timbres-intempéries’ — även om sådana avgifter utges dubbelt, eftersom dessa företag i sitt ursprungsland är skyldiga att betala avgifter som täcker samma risker för i praktiken samma eller liknande ändamål — innebär att dessa artiklar åsidosätts, eftersom denna åtgärd i praktiken är diskriminerande då den utgör en allvarlig inskränkning av genomförandet av friheten att tillhandahålla tjänster på den inre marknaden utan gränser, då denna förpliktelse medför en extrautgift för gemenskapens företag vilket innebär att de blir mindre konkurrenskraftiga på den ifrågavarande medlemsstatens territorium?

— Närmare bestämt: Är det förenligt med artikel 59 i EG-fördraget (om inskränkningar i den fria rörligheten för tjänster över gränserna) att ett byggnadsföretag, som är etablerat i en annan medlemsstat och som tillhandahåller tjänster inom byggnadssektorn i Belgien, åläggs att betala ’timbres-fidélité’ och ’timbres-intempéries’ enligt det kollektivavtal av den 28 april 1988, vilket har allmän giltighet genom en kunglig föreskrift av den 15 juni 1988?”

- 9 Genom denna fråga vill den nationella domstolen i huvudsak få veta om artiklarna 59 och 60 i fördraget hindrar en medlemsstat att ålägga ett företag som är etablerat i en annan medlemsstat och som tillfälligt utför arbete i den första medlemsstaten, att betala arbetsgivaravgifter för "timbres-fidélité" och "timbres-intempéries" för de arbetstagare som har utfört arbetet, då ju detta företag för samma perioder och för samma arbetstagare redan betalar liknande arbetsgivaravgifter i den stat där det är etablerat.
- 10 Det skall här påpekas att det enligt artikel 59 i fördraget inte bara är nödvändigt att avskaffa all form av diskriminering på grund av nationalitet gentemot en leverantör som är etablerad i en annan medlemsstat utan även att avskaffa varje inskränkning — även om den påverkar inhemska leverantörer och leverantörer från andra medlemsstater lika — som innebär att en leverantör som är etablerad i en annan medlemsstat, där han lagligen utför liknande tjänster, förbjuds, hindras eller avskräcks (se i detta hänseende dom av den 25 juli 1991, Säger, C-76/90, Rec. s. I-4221, punkt 12, och av den 9 augusti 1994, Vander Elst, C-43/93, Rec. s. I-3803, punkt 14).
- 11 Det skall vidare påpekas att friheten att tillhandahålla tjänster, som är en grundläggande princip i fördraget — även om någon harmonisering inte har genomförts på detta område — endast kan inskränkas genom regler som rättfärdigas av tvingande hänsyn av allmänintresse och som gäller för alla fysiska eller juridiska personer som utför ett arbete på den mottagande medlemsstatens territorium, i den mån detta intresse inte skyddas genom de regler vilka leverantören är underkastad i den medlemsstat där han är etablerad (se bland annat dom av den 26 februari 1991, kommissionen mot Italien, C-180/89, Rec. s. I-709, punkt 17, vidare dom i målet kommissionen mot Grekland, C-198/89, Rec. s. I-727, punkt 18, och ovan nämnda dom i målet Vander Elst, punkt 16).
- 12 Domstolen har i detta hänseende i dom av den 27 mars 1990, Rush Portuguesa (C-113/89, Rec. s. I-1417, punkt 18), fastslagit att gemenskapsrätten inte hindrar medlemsstaterna att utsträcka sin lagstiftning eller kollektivavtal som ingåtts mellan arbetsmarknadens parter beträffande minimilön till att gälla alla som innehar

ett avlönat arbete, om än tillfälligt, inom dess territorium, oavsett i vilken stat arbetsgivaren är etablerad samt att det i gemenskapsrätten inte heller finns något förbud för att medlemsstaterna att vidta lämpliga åtgärder för att säkra att sådana regler efterlevs.

- 13 Under dessa omständigheter skall det först undersökas om de krav som ställs i de belgiska reglerna innebär inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster och sedan om tvingande hänsyn av allmänintresse rättfärdigar sådana inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster inom det aktuella området. Om så är fallet, skall det vidare undersökas om detta intresse redan är tillgodosett genom reglerna i den medlemsstat där leverantören är etablerad, och om samma resultat inte kan uppnås med mindre ingripande regler.
- 14 Det skall inledningsvis anmärkas att en nationell regel, enligt vilken en arbetsgivare som tillhandahåller tjänster i enlighet med fördraget, utöver de arbetsgivaravgifter som denna redan betalar till en social trygghetsfond i den medlemsstat där den är etablerad, även måste betala en avgift till en social trygghetsfond i den mottagande medlemsstaten, medför ytterligare en ekonomisk börda för arbetsgivaren, så att han inte har möjlighet att konkurrera på samma villkor som de arbetsgivare som är etablerade i den mottagande medlemsstaten.
- 15 Det skall således fastslås att en sådan reglering — även om den påverkar inhemska leverantörer och leverantörer från andra medlemsstater lika — utgör en inskränkning av friheten att tillhandahålla tjänster enligt artikel 59 i fördraget.
- 16 Det skall dock medges att allmänintresset i fråga om socialt skydd för arbetstagare inom byggnadssektorn, på grund av de särskilda villkoren inom denna sektor, kan utgöra ett tvingande hänsyn som gör en sådan inskränkning av friheten att tillhandahålla tjänster befogad.

- 17 Detta är emellertid inte fallet om de ifrågavarande arbetstagarna åtnjuter samma eller till stor del liknande skydd genom de arbetsgivaravgifter som arbetsgivaren redan betalar i den medlemsstat där han är etablerad.
- 18 Under dessa omständigheter åligger det den nationella domstolen att undersöka om de krav som uppställs i den medlemsstat där företaget är etablerat, i förevarande fall Storhertigdömet Luxemburg, är desamma som, eller i vart fall liknar, de krav som uppställs i den medlemsstat där tjänsten tillhandahålls, i förevarande fall Konungariket Belgien.
- 19 Det bör i detta hänseende påpekas att den nationella domstolen i begäran om förhandsavgörande har betonat att de aktuella belgiska och luxemburgska avgifterna rent faktiskt täcker samma risker och har en liknande, eventuellt identisk målsättning.
- 20 Detta konstaterande bekräftas av handlingarna i målet och de uppgifter som har framkommit genom svaren på de skriftliga frågor som ställts av domstolen samt genom det muntliga förfarandet inför denna. Härav följer att båda dessa regleringar, även om den luxemburgska regleringen, i synnerhet i fråga om bonusens procentuella andel och betalningssätt skiljer sig från den belgiska, har till syfte dels att skydda byggnadsarbetare från risken att arbetet upphör och i sådant fall inkomstförlust på grund av otjänlig väderlek, dels att belöna deras lojalitet mot den aktuella verksamhetssektorn.
- 21 Eftersom det sociala skyddet för arbetstagare är det enda allmänintresse som kan rättfärdiga inskränkningar av friheten att tillhandahålla sådana tjänster som de ifrågavarande, kan eventuella tekniska skillnader i förvaltningen av dessa system inte rättfärdiga en sådan inskränkning.

- 22 Den nationella domstolens fråga skall således besvaras på så sätt att artiklarna 59 och 60 i fördraget hindrar en medlemsstat att ålägga ett företag som är etablerat i en annan medlemsstat och som tillfälligt utför arbete i den första medlemsstaten, att betala arbetsgivaravgifter för "timbres-fidélité" och "timbres-intempéries" för de arbetstagare som har utfört arbetet, då ju detta företag för samma perioder och för samma arbetstagare redan betalar liknande arbetsgivaravgifter i den stat där det är etablerat.

Rättegångskostnader

- 23 De kostnader som har förorsakats den belgiska, den tyska och den luxemburgiska regeringen samt Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

— angående den fråga som genom beslut av den 1 september 1994 förts vidare av Tribunal correctionnel d'Arlon — följande dom:

Artiklarna 59 och 60 i EG-fördraget hindrar en medlemsstat att ålägga ett företag som är etablerat i en annan medlemsstat och som tillfälligt utför arbete i den första medlemsstaten, att betala arbetsgivaravgifter för "timbres-fidélité"

och "timbres-intempéries" för de arbetstagare som har utfört arbetet, då ju detta företag för samma perioder och för samma arbetstagare redan betalar liknande arbetsgivaravgifter i den stat där det är etablerat.

Edward

Jann

Sevón

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 28 mars 1996.

R. Grass

D.A.O. Edward

Justitiesekreterare

Ordförande på första avdelningen